

Terugblik algemene beschouwingen 2019

Onze vorige algemene beschouwingen waren in november 2019. Wij hebben toen een aantal determinatiekaarten uitgedeeld over weidevogels en insecten. Op verzoek hebben we aan sommige fracties zelfs nog wat extra kaarten meegegeven, hopelijk zijn ze de afgelopen maanden goed gebruikt en heeft u veel gezien van de natuur.

In de Algemene beschouwingen 2019 vertelde ik over de achteruitgang van biodiversiteit. De weidevogelpopulatie is in Provincie Utrecht sinds 1990 met 60% afgenomen. Sommige soorten zoals kemphaan, grutto en wulp, hele algemene vogels in uw en mijn jeugd, komen nauwelijks meer voor in ons gebied. De insectenpopulatie in water en bodem is de afgelopen 20 jaar met 65% afgenomen. Het uitsterven van weidevogels en insecten bij ons, gaat sneller dan het uitsterven van de neushoorn in Afrika. En in Nederland gebeurt dit niet door jagers, hier zijn wij als waterschappers misschien wel de meest verantwoordelijke partij. Met ons peilbeheer, ons onderhoud, ons vergunningenbeleid ons emissiebeleid en onze projecten. Natuur en biodiversiteit zijn abstract en ver weg, daarom deelden we de determinatiekaarten, dan voel je een beetje waar het om gaat. Natuur en biodiversiteit gaan niet met de tractor naar het Malieveld als ze zich bedreigd voelen, ze sterven gewoon stilletjes uit.

Coalitieakkoord 2019

Toch was mijn bijdrage eind vorig jaar bedoeld als een positief geluid. Dat kwam door de verkiezingsuitslag in maart 2019, alweer 16 maanden geleden, en het daaropvolgende coalitieakkoord van HDSR. In de AB duidingsgesprekken en in het coalitieakkoord is de verkiezingsuitslag geduid als een keuze voor een 'Duurzaam Groen Waterschap'. Er is vervolgens een coalitie voorgesteld van WN, PvdA, CDA en de geborgden LNE. Ik citeer uit het coalitieakkoord, pagina 2: '... om hiermee recht te doen aan de verkiezingsuitslag en te werken aan een duurzaam en groen waterschap'. We lezen in het coalitieprogramma: 'Duurzaamheid als uitgangspunt, Waterschap heeft een voorbeeldfunctie, contact met de buitenwereld, moderne overheid, 'samen met' en 'actief het gesprek opzoeken'. Heel goed om als DB aan te geven wie je wilt zijn in deze bestuursperiode. In het coalitieakkoord neemt het DB een duidelijke positie in : Duurzaam en groen met een proactieve aanpak'.

Coalitieakkoord - VJN

Deze positieve start zien we helaas niet voortgezet in de Voorjaarsnota 2020. Het DB kiest met deze VJN met als titel 'Positie innemen' voor business as usual. Waar we in 2019 begrijpelijkerwijs nog beleidsarm zijn gestart, is nu het verhaal dat we gaan werken met 10 strategische lijnen die voor het grootste deel nog moeten worden ingevuld. We zijn inmiddels op 1/3 van onze bestuursperiode en we verliezen het perspectief van Groen en Duurzaam steeds meer uit het oog.

Dat durf ik te zeggen na een vergelijking van het Duurzaam en Groen collegeakkoord met de voorjaarsnota 2020. Enkele voorbeelden:

In het coalitieakkoord staat 'We werken aan een goede waterkwaliteit in al onze wateren.' In de VJN staat dat wat we doen met gezond water aan het AB is. Waar is de eigen ambitie van het DB? De afgelopen jaren hebben we juist ingezet op haarvaten. We hebben doelen voor stedelijk water en boerensloten. Doelen, ook voor overig water, horen via de KRW methodiek te worden afgeleid. Dan kan je niet in de VJN zeggen dat het AB het maar moet zeggen.

In het coalitieakkoord staat dat we voor het realiseren van de KRW komen met een pakket van maatregelen om de waterkwaliteitsdoelen te realiseren. In de jaarstukken staat dat de KRW doelen worden bijgesteld o.b.v. wat je in het waterlichaam kunt bereiken. Daar staat dus exclusief bronaanpak van b.v. RWZI en landbouw. Dat is een flinke stap terug.

Voor biodiversiteit is in het coalitieakkoord precies hetzelfde vage doel opgenomen als in de beleidsnota duurzaamheid 14 maanden later. Invulling volgt nog is toegezegd. Waterschappen om ons heen hebben soms als sinds 2009 een biodiversiteit Plan van aanpak. Waarom gaat het bij HDSR zo langzaam?

We versterken onze huidige inzet op het remmen van bodemdaling: 50% vertraging in 2030 staat in het coalitieakkoord. Daarmee sluiten we aan bij de doelstelling die Provincie Utrecht eerder formuleerde. Eerder is door het DB toegezegd dat we in 2020 een plan van aanpak zouden krijgen. In de VJN staat nu dat we in 2020 positie gaan bepalen. Plan van aanpak komt in dan in 2021. We vertragen op een van de belangrijkste thema's en de nadruk ligt nog steeds op onderwaterdrainage en daarmee het verlengen van de oorzaak van het probleem namelijk lage landbouwpeilen. Het bekijken van gepast grondgebruik werd in het coalitieakkoord nog benoemd in de VJN niet meer.

Uitgestoken hand

In het coalitieakkoord staat de het DB het AB een uitgestoken hand biedt om samen te werken aan toekomstbestendig waterbeheer. Die uitgestoken hand aan het AB hebben we nog te weinig gezien. Het AB heet weinig inbreng in de besluitvorming. Hoeveel voorstellen van het AB zijn de afgelopen 16 maanden gehonoreerd? Er zijn 33 moties en amendementen ingediend. Enkele moties zijn ingetrokken omdat er een gedeeltelijke toezegging was. Van de 33 zijn er uiteindelijk 7 aangenomen, waarvan het grootste deel inhoudelijk tussentijds is aangepast omdat het DB ze anders zou ontraden. En als het DB ze ontraadt, dan is ieder voorstel kansloos want het DB stemt nooit verdeeld.

Aandeelhouders of maatschappelijke taak

De verkiezingsbeloftes van bijna alle partijen was 'Duurzaam en Groen', het coalitieakkoord is 'Duurzaam en Groen', maar na 16 maanden is de VJN weer business as usual. De Commissievergadering van 10 juni over de VJN leek wel een aandeelhoudersvergadering. Heel veel discussie over financieringsconstructies en weerstandsvermogen, maar nauwelijks over de manier waarop wij onze maatschappelijke taken realiseren. Of al jaren niet realiseren, zoals in het geval van waterkwaliteit. Maar wij zijn geen bank. Wij zijn ook geen bedrijf. Wij zijn een overheid die verantwoordelijk is voor Duurzaam waterbeheer. En volgens het coalitieakkoord ook nog eens 'Duurzaam en Groen en proactief'.

In de cie merkten we dat sommige partijen de ambities nog verder willen temperen met Corona als excuus. Maar let op, hiermee kom je aan het bestaansrecht van het instituut waterschap. Wij zijn zelfstandige overheid, juist omdat we langjarige belangrijke opgaven hebben op het gebied van veiligheid en waterkwaliteit, en een eigen belastingsysteem hebben zodat we niet bij iedere ontwikkeling het roer om hoeven te gooien. Wij kunnen ons richten op de langjarige crises, zoals biodiversiteit en droogte.

Er wordt hard gewerkt bij HDSR, ook onder moeilijke omstandigheden. Medewerkers en bestuurders zijn toegewijd en doen hun best, daar willen we geen misverstanden over laten ontstaan. Maar we zijn deze bestuursperiode inmiddels 16 maanden onderweg, we hebben 1/3 gehad en we moeten zorgen dat we snel de afgesproken 'Duurzaam en Groen' koers weer terugvinden. Dat is beloofd door het college en over deze koers heeft de meerderheid van de oppositie lovende woorden gesproken. Laten we elkaar scherp houden en zorgen dat we die koers weer terugvinden.

Terug naar de in het coalitieakkoord beloofde Duurzame, Groene en Proactieve koers is wat ons betreft de kern van onze inzet in deze Algemene Beschouwingen.